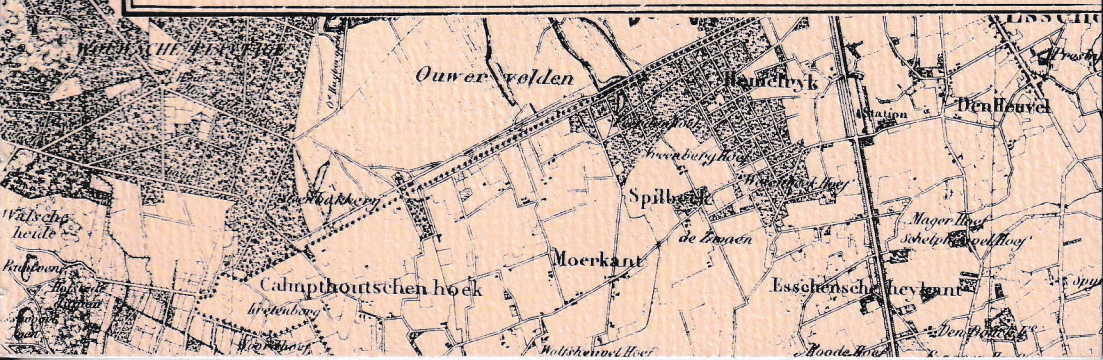

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

4 ~ " 86.

De Wouwse DTB's (2)

Vorige keer gingen we in op het overlijdensboek (DTB 7) en de opmerkingen die pastoor Judocus Bal daarin maakte. In deze aflevering willen we de draad oppakken op het punt waar we de vorige maal loslieten: 2 mei 1640. In deze tweede aflevering gaan we tot eind 1640.

Uit het overlijdensboek blijkt dat de mensen vroeger aanmerkelijk jonger stierven dan tegenwoordig. Mensen die ouder dan 60 jaar werden waren niet erg talrijk. Hoewel er natuurlijk uitzonderingen waren die zelfs de respectabele leeftijd haalden van 100 jaar. Dat was voor Gregorius Jacobs uit Hainck niet weggelegd; hij werd maar 18 jaar. Francisca Jans deed het wat dat betreft beter, want toen zij op 9 juli stierf was ze inmiddels 69 jaar geworden.

OVERLIJDENSOORZAAK.

Zo nu en dan vermeldt de pastoor de doodsoorzaak van de overledenen. Hij zal dat mogelijk alleen gedaan hebben als die doodsoorzaak van bijzondere aard was. Zo overleed op 10 juli 1640 Maria Joppen. Volgens Bal was de doodsoorzaak waterzucht. Wat ook opvallend is, is dat Maria Joppen op het moment van haar overlijden al 77 jaar was, maar dat ze toch nog gehuwd was. Er moet dus hier sprake zijn van een bejaard echtpaar. Meer bijzonderheden vermeldt de pastoor echter niet. Het zou aardig geweest zijn om te weten wie haar man was en of het echtpaar ook nog kinderen had. Bij andere doden geeft hij vaak wel die gegevens, maar natuurlijk moeten ook de genealogen wat te speuren overhouden.

GILDE.

Op 1 augustus 1640 stierf Joannes Joossens, een pachter in Vroenhout. Hij bereikte de respectabele leeftijd van 83 jaar. In het hart van de pastoor had hij echter een

4
speciale plaats verdiend, want deze meldt dat hij het verdwenen gilde van de H.Maagd opnieuw heeft opgericht. Als hoofd en deken van dat gilde had hij het altaar van de H.Maagd verfraaid. Na zijn dood werd ook deze man in de kerk begraven en wel aan de evangeliezijde van het altaar. Welk altaar zegt de pastoor verder niet, maar we kunnen gevoeglijk aannemen dat het om het Maria-altaar gaat. De kerk van Wouw kende in die tijd verschillende altaren. Een deel daarvan komen we nog tegen in het vervolg van deze serie: het altaar van Sint Sebastiaan, het altaar van Sint Leonardus, het altaar van Sint Anna, het altaar van het H.Kruis en het hoofdaltaar. In uitzonderlijke gevallen werden mensen zelfs in het hoogkoor begraven. Ook voor de volgende dode in het overlijdensboek moest de vloer van de kerk opengemaakt worden. Dat was op 10 augustus 1640 Maria Pieters, de vrouw van Arnoldus Lodders uit Moerstraten die op 50-jarige leeftijd overleed. Zij liet haar man en één dochter achter en werd begraven voor het altaar van het H.Kruis. Op 8 september 1640 moest de kerkvloer weer open, want Elisabetha Ghijsens van 't Saffelts overleed op 67-jarige leeftijd en haar graf kwam voor het altaar van de H.Anna.

BEVALLING.

Lucia Jacobs uit de Spellestraat stierf op 30 september 1640 in het kraambed. Dat was, zoals we in de vorige aflevering zagen, in die tijd geen uitzondering. Zij was op dat moment 39 jaar. Judocus Bal kwam te laat bij het sterfbed en maakt daarom de opmerking: "Zij heeft geen sacramenten ontvangen, overigens buiten onze schuld, omdat zij na een bevalling reeds gestorven was voordat wij ter plaatse konden zijn". Overigens was dat geen reden om haar niet een gepaste begrafenis te geven, want de overledene werd zelfs in de kerk begraven. De juiste plaats werd niet aangegeven. Niet alleen bij bevallingen liepen de vrouwen gevaar, net als nu leden mensen soms aan langdurige ziekten. Zo ook Maria Joossens uit Holderberch die op 16 oktober 1640 overleed op 35-jarige leeftijd. Volgens de pastoor stierf ze na een langdurig zeer geduldig gedragen ziekte. Maria liet haar man met vier

4
kinderen achter en werd begraven in de kerk voor het altaar van de H.Maagd Maria.

OP STAP.

Het jaar 1640 eindigt met het overlijden van Joannes Mertens uit Westelaar. Hij was 29 jaar en gehuwd en liet één kind achter. Hij was op reis onder Huijbergen toen hij plotseling stierf. Daardoor kon hij niet voorzien worden van de sacramenten, want een priester kon niet snel genoeg ter plaatse zijn. Ondanks zijn overlijden in Huijbergen werd hij toch te Wouw begraven. We kunnen ons voorstellen wat een consternatie dat in die tijd gegeven moet hebben. De doden werden in die tijd nog gewoon thuis opgebaard, maar Joannes Mertens moest eerst nog naar huis vervoerd worden, mogelijk op een boerenwagen, voordat hij opgebaard kon worden. Pastoor Bal vermeldt verder nog dat hij een goed man en een degelijke katholiek was.

Met dit overlijden sluiten we het jaar 1640 en tevens dit tweede artikel in de serie Wouwse DTB's af. Volgende keer hoop ik verder te gaan met het jaar 1641. En mensen die vrezen dat het een eindeloze serie met overlijdens gaat worden kan ik gerust stellen, want in de volgende jaren worden de opmerkingen schaarser en zult U ook interessante zaken uit trouw- en doopboeken te horen krijgen.

Nieuwpoort, 15 oktober 1986.

René Hermans.

Met dank aan dr.E.Kemperman die de vertaling van de Latijnse teksten voor zijn rekening nam.

Overlijdens Wouw 1640 (DTB 7-I)

Naam	Datum	Plaats	Bijzonderheden
Roecxken	6-1-1640	-	69 j.
Amelberga	6-5-1640	Moerstraten	36 j.-2 k.a.
Andriessens Petronella	3-3-1640	De Limitatie	39 j.
Bastiaens Cornelius	5-11-1640	Kruisland	19 j.-ongeh.
Bertels Gertrudis	12-4-1640	Safsels	71 j.-wed.
Bonecroes Petrus	21-1-1640	Vroenhout	-
Claessens Anna (vr.Berthels Corn.)	9-3-1640	-	29 j.-m.
Cornelissen Huberta	28-3-1640	Limitatie	21 j.-ongeh.
Dielen Petrus (ambachtsman)	9-9-1640	Kruisland	35 j.
Domus Maria (ook Thomissen)	9-3-1640	Princeland	60 j.-wed.
Donghen van Cornelius Piercen	29-11-1640	Wouw	62 j.-geh.
Flander Petrus	28-2-1640	-	-
Ghijssens Elisabetha	8-9-1640	Saffelts	67 j.-wed.
Jacobs Lucia	30-9-1640	Spellestraat	39 j.-geh.
Jacobs Gregorius	25-5-1640	Hainck	18 j.
Jans Francisca	9-7-1640	-	69 j.-wed.
Jans Elisabetha	27-12-1640	Moerstraten	39 j.-geh.
Janssens Anna	27-2-1640	Kruisland	10 j.
Joossens Joannes (pachter)	1-8-1640	Vroenhout	83 j.
Joossens Maria	16-10-1640	Holderberch	36 j.-m+4 k.
Joppen Maria (aan waterzucht)	10-7-1640	Oostelaar	77 j.-geh.
Klerck de Nicolaus Janssen (pachter)	26-9-1640	Kruisland	32 j.-vr+4 k.
Mertens Joannes	29-12-1640	Westelaar	29 j.-vr+1 k.
Pieters Maria (vr.Arnoldus Lodders)	10-8-1640	Moerstraten	50 j.-m+1 d.

Rijdt van der Joannes Jacobs (pachter)	30-4-1640	Vroenhout	37 j.-vr+6 k.
Roelandszoon Barbara	5-11-1640	Hainck	75 j.-geh.
Snellen Antonius (pachter-schepen)	19-2-1640	Moerstraten	40 j.
Staeijen Paulus	27-3-1640	-	44 j.-ongeh.
Stoffels Maria (aan waterzucht)	5-11-1640	Hainck	75 j.-geh.

Verklaring laatste kolom:

ongeh.	= ongehuwd
geh.	= gehuwd
wed.	= weduwe
m.	= laat man na
vr.	= laat vrouw na
k.	= laat kinderen na (met aantal)
d.	= laat dochter na (met aantal)
a.	= arme

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank „Wouw - Kruisland ”

